

Oratio An
sis pro Briton
Sextum Pon



Vdi &
dictur
li & di
obedien
pro situ & amoenita
ter: ortum hesperid
lubritate aeris insu
cio & augmento &
liam censeris: quae
& uictoria & quies
quisiti. Et pro uirt
corum nostrorum
manum iudicares.
urbem auxit. Et p
animo Saguntum
trareris. Et pro fi
dñi nri poplm dei
ri procliuem exist
mandiole prouint
lonia Romanoru
uis Romanis in h
cognominata est
thago in medio d
sibus aduersus R

ie
bi
&
m
pa
sa
ni
ci
re
ic
ni
Ro
&
to
rbi
xpi
mo
Co
Co
pti
ola
Car
en
ma

Oratio Antonii Manilii Britonorien-
sis pro Britonoriensibus: ad Alexandrum
Sextum Pontificem Maximum.



Vdi & cordi fige summe Pont. quæ hodie
dicturus sum de tua necessaria & admirabi-
li & diuina creatione & congratulatione &
obedientia Britonorii Ciuitatis tuæ: quam
pro situ & amœnitate locorū si aspiceres Beatissime pa-
ter: ortum hesperidum puellarum tuarū diceres et pro sa-
lubritate aeris insulas beatas fore appellares. Et pro ini-
cio & augmento & pace rerum humanarū eandem Sici-
liam censeris: quæ fuit olim esca & irritamenta bellorū:
& uictoria & quies Imperii totius orbis Ro. Reipu. ac-
quisiti. Et pro uirtute & fortitudine corporum & ami-
corum nostrorum hominum ipm̄ priscum populū Ro-
manum iudicares. Qui duce Romulo Sabinos uicit &
urbem auxit. Et pro concordia & constanti & inuicto
animo Saguntum urbem celeberrimam Hispaniæ arbi-
trareris. Et pro fide & charitate erga ecclesiam Iesu xp̄i
dn̄i nr̄i popl̄m dei & martires: & si opus erit pro ip̄a mo-
ri procliuem existimares. Et quia sita est in medio Ro-
mandi ole prouintiæ sediciosæ & bellicosæ quæ fuit Co-
lonia Romanorum: & presertim Gottorum bello capti-
uis Romanis in hac prouincia collocatis: Romandiola
cognominata est pro te & Ro. ecclesia ueluti noua Car-
thago in medio duarum Hispaniarū pro Carthaginen-
sibus aduersus Romanos robur: & propugnaculum a

tua sanctitate & Ro. ecclesia plurimi existimanda. Nam
Beatissime pater si tota puincia & fides rebellaret a tua
beatitudine & Ro. ecclesia: hæc ciuitas tua Britonoriū
ipius natura loci & artificio & ingēti amore fide incredi-
bili: cōcordia eterna: fortitudine inuicta: ipius hominū
munita & inexpugnabilis pro tua sanctitate & Ro. ec-
clesia sola est idonea ad recipiendā ac recuperandam to-
tam Romandiolam puinciam & fidē xpī dñi nostri au-
gendam: Hęc tua ciuitas Britonorium est antiqua & di-
uersis nōibus appellata: Romanis ac Hierosolimis inco-
lis nobilior. Hęc est ciuitas quā olim Fridericus Impe-
rator cum Alexandro summo Pont. ac Romanæ eccle-
siae oēs ciuitates & puincias restituerit: hanc sibi solam
excepit: forsan hoc animo ut si aliquando uellet Ro. ec-
clesie iterum bellū inferre: hac sola ciuitate posse facili-
ter hanc totam prouinciam recipere: qua capta & colle-
cto exercitu ex ipsius robustissimis ac bellicosissimis
militibus equitibus centurionibus imperatoribus Pan-
dulfo: Charolo: Sigismundo: Roberto Malatesta Sfor-
tia Francisco: Alexandro Hestore Faentino: aliisque in-
numerabilibus inuictis ducibus: facile oēs alios exerci-
tus superare: & reliquas ciuitates & puincias Ro. eccle. sub-
igere & dñari posse. quibus captis sperabat totā Italiam
submittere: & Italie auxiliis toti orbi impare. Aduerte
igīte o summe Pont. quāte existimatiōis sit hæc tua ciui-
tas tuæ sanctitati sediq; aplice necessaria pro cuius oportu-
nitate & uirtute ipius hoīm ama & dilige hanc tuam
ciuitatem quę te summo amore: summa fide mirabili in

121

tegritate te amat: te colit: totisque uiribus te amplectitur.
Quaprimū accepit nomen tuę diuinę creationis prima
sacrificiis uenerata est & crebris ignibus; tonitruis bel-
licos: ludis: iocis: diuersis hymnis laudibus celebrauit.
Et etiam nos pro tuo populo & forsan nō mentirer pa-
ter sancte si dicerem pro tota prouintia & toto mundo
misit legatos: ut de tanta tua noua & miranda genitura
& diuina gloria quā nunc fuit ex spiritu dei qui te eleua-
uit: qui te introduxit ad hunc summū pontificatū con-
gratulandum ueniamus. Seruitutem & obedientiā tuę
beatitudinī prestamus: & ab ea supplicemus iura oīa &
priuilegia quę olim Pontifices tui proauī nobis cōces-
serunt: pro tua diuina clementia concedere & confirma-
re & augere digneris. Non tamē te pigeat audire o sum-
me Pont. rationes de congratulatione tuę necessarię &
oportunę regeneratiōis. Sed prius dicam de diris influ-
xibus cęlestibus qui seditiones xpianorum & ingentia
bella inter eos cōflabunt. Quibus predę: homicidia in-
cendia: depopulationes ciuitatum: earumq; interitus fi-
desq; dñi nostri iesu xpi pene deseret: totaq; ecclia Ro.
fere destinet: bella externa & ciuilia ingentē famem pe-
stes sentiet. Truculenta bella: proeliaq; Turchorū plena
sanguine cedę stragē hominum patiet. Quibus o sum-
me Pontifex accedit furor diuinus. Cęli & stellę ostē-
dunt iram dei & furorē suum. Testificat o pater sancte
coniunctio pxima Iouis & Martis in Leone signo cę-
lesti sub quo urbs Ro. cōstituta est. Testificat retrogra-
datio Martis per signum Virginis: sub quo fidē nrām

incepisse uolunt. Testificatur oppositio Martis in Leone ad Saturnum retrogradum in aquario signo humano constitutum Leoni: & Romæ Italiæq; toti Regibus Principibus ipsius oēs tres acerbe irascuntur superiores. Cum Saturnus quoq; pisces ingredietur ad quem Mars maturabit egrotante Ioue una cum aliis diris constellationibus cælisq; nouis factis: Hac mala xpianis totiq; mundo protendit: & hac eunte signa de altera noua & diuina regeneratione: de qua nunc non ausim o summe Pontifex predicare atq; contestari: relinquimus in potestate eius qui caelos facit & fecit: & qui signa cæli & planetas nouos & secula noua fabricat. His de causis redeo ad congratulationem nostram aures attentas presta Beatissime pater ad hoc misterium sacratissimum. Visa pulcherrima tui corporis maiestate totaq; eius harmonia equaliter referenti harmonia celesti eiusq; totam potestatem recipienti iudicauimus animam tuam & deum in ipso tuo corpore instrumento suo libere omnis uires suas agere: & arbitrio suo exercere ad oēs res humanas diuinasq; quarum cognitione atq; exercitacione in te & in tali homine cognoscitur illa diuina uniuersalis sapientia: de qua Aristoteles & Plato in suis Ethicis & de Rep. scribunt hoies qui tali sapientia constituti sint solos natos ad ingentes Resp. & totum orbem gubernandum. Aiuntq; eas beatas fore quæ a talibus sapientibus gubernantur. Hermes & Dyonisius in sua hierarchia nasci & renasci idoneos oia naturalia permutare posse: & angelos caelestes & diuinos contrahere influxus caelorum ad suum arbitri-

trium permutare uitam humanam longeuam & interdum:
 sed tñ raro immortalē facere ingentes exercitus prouin-
 cias:magna imperia:non armis:nō insidiis:nō copiis pe-
 ditum equitumq; Sed solo rubo & uirga Mofayca uin-
 cere atq; subuertere. Hac sapiētia pater sancte circa res
 humanas tātum usus est Cīrus Rex Persarū. Usus est
 Alexander magnus. Usus est Pirrus Rex Epirotarum.
 Usus est Iulius Cæsar:& Octauius: & Titus Vespasia-
 nus totius mundi Imperatores. Mixtīm uero usus est
 Abrahā: Isaac: Iacob: Ioseph: Moyfes: Dauid: Salomon
 Iosue Iudas Machabeorū. multiq; alii quos dimittimus
 breuitatis grā. Isti. n. Pater sancte carnē & deū cogno-
 uerunt. mūdo utebant tanq̄ nō uterent; et deo usi sunt
 ut fruerent. Isti fuerūt ueri Philosophi: ueri Theologi
 ueri sapiētes. Isti mutarūt terrā: mutarūt aerē: mutarunt
 influxus celorū: noningētos et mille annos solares uixe-
 runt. Quaecunq; uoluerē suo arbitrio facere poterunt: nī-
 hil quicq̄ impossibile sibi fore existimarūt. Ex horū nu-
 mero & nō fallor pater sancte ex tribu Dauid orti et ori-
 untur et orientē oēs summi Pont. usq; ad illud seculum
 hoc est regenerationē: de qua paulo ante dixim⁹ in qua
 sol et luna nō deficient amplius. Lux eterna umbrā ter-
 rē priamidē suā ad globum lunæ mittere nō patiet sub
 terra tenebit eā perpetuo. Deus igit te ex his et ex gre-
 mio suo nostris tēpibus præsertim pximis futuris pcel-
 lis uoluit te natū et ellatum ad hunc summū pontifica-
 tum: ut his quę nūc uidemus nūc sentimus plenīs inui-
 dia: plenīs auaritia: plenīs luxuria: plenīs imanitate: ple

nis: oimq; impietate: tota deniq; uita adulterata sed eas
cum ptate benedicendi: corrigendi omne genus humanu
ab erroribus suis: & sacrilegiis impiisq; & ab horrendis
calamitatibus futuris prouideas atq; liberes nos preser
tim xpianos nosq; iustitia. pace. sanctitate. clemetia: cha
ritate gubernes. Hostes fidei nre non bello: non exercitu:
non proeliis: non effusione sanguinis: non pditione aliqua
perdas: sed sola tue diuinitatis recognitione libero aio
feruore assiduoq; desiderio cu incedio & furore tue spu
alis ptatis dissipet: atq; sola tua maledictione interficias.
Sic sic btissime pater merito cōgratulatum uenim⁹: qa
audiuimus & uidem⁹ te in hoc sacratissimo diuino tro
no sedentē: & quia te talē inspiciamus qualem Resp. nra
xpiana expectabat. Te prudentiā: te tempantiā: te iusti
tiā: te animi fortitudinis: teq; ipius totius uniuersae sapi
entiae plenum contemplamur. Tu solus pater sancte ta
lis es qui si modo uolens tibi metipsi atq; tui suorumq;
met scientibus credere: mutabis mores hoim: mutabis
celoz influxus qui corā te inueterati sunt. Tu solus es
qui Iosue solē firmabis. Tu solus es qui potes ut Helis
as facere ut celū non pluat. Tu solus es qui ut Dauid cla
ua Goliā solo signo crucis Turchos infestissimos Ita
liæ fideiq; nostræ cōterere & ad nihilū reducere poteris
Tu solus es qui a dracone uenenoso deuoratissimo: de
niq; a peste uniuersali redimere atq; penit⁹ liberare. Tu
solus es qui ut Noe iminens diluuiū dissolues. Tu so
lus es qui ut Matusalē longeuos annos tibi met & aliis
largiri poteris: ideo si uolueris ut ante dixim⁹ exire pau

lisp era tuo corpore & recognoscere te ex luce & uita na-
 tum & nuper ex carne & spū regeneratū oīa amplecta-
 beris: in centrū terræ penetrabis: in mare & in cēlū & su-
 pra cēlos uolabis: & nihil quicq̄ ipossibile in te ponas.
 corpus corporeū cum spū corporeo: & spiritū corporeū
 cum spū spirituali: & spūm spiritualē cum spū spiritua-
 li coniunges: terrena cū cēlestibus cēlestia cū diuinis: &
 diuina cū cēlestibus & terrenis cōmutabis atq; coniu-
 ges. Sic tabernacīm tuum cū tabernaclo Moyse et He-
 lia: ut ait Petrus ad xp̄m Iesum dñm nrm facere pote-
 ris. Quāobrem pater sancte ut tres Magi ad xp̄m dñm
 nostrum Aurum: Thus: Mirrhā offerētes ostenderunt
 Iesum xp̄m esse uerū unicum filium dei terrena cēlestia
 diuina cognoscere: & hęc oīa esse in sua ptāte permuta-
 re: suo arbitrio oīa renouare & lucere: atq; eterne uiuere
 facere. Sic nos merito cōgratulatum uenimus ad hanc
 tuam hodiernā corruscantē geniturā: & pro muneribus
 et insignis tuæ diuinæ potestatis Aurum: Thus: Mir-
 rham. hoc est terrena cēlestia diuina: possessiones: libe-
 ros: uxores: nosmetip̄os amorē: fidem: fortitudinem cor-
 poris et animi erga tuā beatitudinē offerimus. Quēad-
 modum nos pater sancte libera: sincera fide: singulariq;
 integritate totoq; corde tuæ sanctitati continuo sacrifi-
 camus. Ita supplicamus ut tua beatitudo: amore: clemē-
 tia: charitate in gremio tuo in sinu tuo nos fideles ser-
 uos tuos reponas: Iura: priuilegia nostra cōfirmes et au-
 geas: et grām tuam prestes nobis dñe obsecramus.

¶ FINIS.

